

BESLUT

Avdelningen för social statistik och analys
Nikolaus Koutakis
070-643 666 5

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se.

Remissyttrande över ”Uppföljning för utveckling – ett hållbart system för samlad kunskap om villkoren för barn och elever med funktionsnedsättning i förskola och skola” SOU 2023:95

Statistiska centralbyrån yttrar sig med utgångspunkt i myndighetens ansvar som statistikproducent, statistikansvarig myndighet och samordnare av systemet för den officiella statistiken. Vårt yttrande berör de förslag i betänkandet som direkt berör SCB. Dessa har vi sammanfattat i fem punkter:

1. Uppgifter om kunskapsresultat och stödåtgärder ska samköras med Socialstyrelsens patientregister om funktionsnedsättning.
2. Huvud- och bidiagnoser i Socialstyrelsens patientregister ska reduceras till sex huvudgrupper av funktionsnedsättning.
3. Ett standardiserat självskattningsmått ska utvecklas
4. Undersökningen Barn-ULF ska använda ett nyutvecklat självskattningsmått.
5. Undersökningen Gymnasieungdomars studieintresse ska använda ett nyutvecklat självskattningsmått.

1. Uppgifter om kunskapsresultat och stödåtgärder ska samköras med Socialstyrelsens patientregister om funktionsnedsättning

SCB ska på uppdrag av Skolverket samköra uppgifter om kunskapsresultat och stödåtgärder, som SCB idag samlar in på uppdrag av Skolverket, med Socialstyrelsens patientregister om funktionsnedsättningar. SCB föreslås genomföra samkörningen på individnivå och leverera det på aidentifierad, aggregerad nationell nivå.

SCB:s överväganden:

SCB bedömer det juridiskt och praktiskt möjligt att utföra uppgiften att samköra elevregister med patientregistret. Uppgiften behöver då regleras i överenskommelsen mellan Skolverket och SCB. Det råder dock en osäkerhet i vilka uppgifter som kommer att finnas kvar på SCB i framtiden, beroende på vilka beslut som tas utifrån förslagen i

skolinformationsutredningens delbetänkande (SOU 2023:21). Om Skolverket tar över insamlingen behöver SCB få tillgång till de uppgifter som blir aktuella att samköra för att det ska vara möjligt.

2. Huvud- och bidiagnoser i Socialstyrelsens patientregister ska reduceras till sex huvudgrupper av funktionsnedsättning

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) ska i samarbete med SCB dela upp huvud- och bidiagnoser i Socialstyrelsens patientregister och reducera dem till de sex huvudgrupper av funktionsnedsättning som återfinns i Washington Group Short Set on Functioning (WG-SS).

SCB:s överväganden:

SCB har invändningar mot utredningens förslag att 1) använda diagnoskoder från Socialstyrelsens patientregister för att skapa huvudgrupper av funktionsnedsättning för statistiska ändamål och 2) att använda de huvudgrupper av funktionsnedsättning som återfinns i Washington Group Short Set on Functioning (WG-SS).

SCB förstår behovet av att identifiera huvudgrupper av funktionsnedsättning för statistiska ändamål baserat på registeruppgifter men ställer sig tveksam till att använda sig av diagnoskoder för ändamålet. I samband med ett regeringsuppdrag att utveckla ett registerbaserat mått på funktionsnedsättning¹ konstaterade SCB att ”en registervariabel som baseras på att identifiera personer med funktionsnedsättning t.ex. genom diagnoser inte ger tillräcklig indikation på hur stort behovet av stöd skulle vara för en sådan målgrupp, eller hur stora hinder denna grupp möter.”²

SCB bedömer dock att kunskapen om hur ICD-10 används för huvud- och bidiagnoser inte är tillräcklig på SCB för att fullt ut bedöma hur och om de på ett adekvat sätt kan dela upp och reduceras till huvudgrupper som sedan kan användas för statistiska ändamål. Vår bedömning är att sammanslagningar av specificerade diagnoser till huvudgrupper kräver samarbete mellan aktörer med kompetens inom medicin och diagnospraktik som SCB inte besitter.

SCB är heller inte övertygade om att WG-SS kategorier är de mest relevanta för att följa och förstå hur elever med

¹ Uppdrag angående statistik om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning - Regeringen.se

² Förslag på registerbaserat mått om funktionsnedsättning. Delrapportering av regeringsuppdrag 2024:2 (scb.se) sid.10.

funktionsnedsättning utvecklas och har det i skolan. Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och dyslexi eller andra relevanta funktionsnedsättningar kan ges en underordnad betydelse eftersom kategorierna i WG-SS inte formerats för elever. Vi ställer oss därför frågande till att på förhand begränsa sig till de sex kategorier som WG-SS omfattar: se, höra, gå, koncentrera sig/komma ihåg, ta hand om sig själv (till exempel tvätta eller klä sig), och svårighet att kommunicera.

3. Ett standardiserat självskattningsmått ska utvecklas

SPSM ska i samverkan med SCB utveckla ett standardiserat självskattningsmått, analogt med det som utvecklats inom WG-SS. Arbetet ska vara slutfört senast den 30 juni 2025.

SCB:s överväganden:

SCB är beredda att samverka med SPSM för att utveckla ett standardiserat självskattningsmått. SCB är däremot inte övertygad om att WG-SS är det frågebatteri som ska utgöra grund för en definition av gruppen barn med funktionsnedsättning i undersökningar riktade till barn. Med WG-SS indelning ser vi en risk att diagnosgrupperna Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och dyslexi, eller andra funktionsnedsättningar med betydelse för lärande och funktion i skolmiljö, kan ges en underordnad betydelse.

4. Undersökningen Barn-ULF ska använda ett nyutvecklat självskattningsmått

SCB ska genomföra undersökningen Barn-ULF vart tredje år. Ett självskattningsmått analogt med det som utvecklats inom WG-SS som utvecklats av SPSM i samverkan med SCB ska inkluderas i Barn-ULF.

SCB:s överväganden:

SCB är positiva till att flera myndigheter använder samma sätt att mäta funktionsnedsättning hos barn och unga. SCB är däremot inte övertygad om att utgångspunkten ska vara WG-SS, då vi ser en risk att diagnosgrupperna Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och dyslexi eller andra viktiga funktionsnedsättningar kan ges en underordnad betydelse. SCB ställer sig därför tveksamma till att inkludera ett nytt mått i Barn-ULF som tar sin utgångspunkt i WG-SS.

5. Undersökningen Gymnasieungdomars studieintresse ska använda ett nyutvecklat självskattningsmått

SCB-undersökningen Gymnasieungdomars studieintresse ska inkludera självskattningsmättet som utvecklats av SPSM i samverkan med SCB.

SCB:s överväganden:

Undersökningen Gymnasieungdomars studieintresse sorterar under statistikområdet Befolkningens utbildning. Utredningen föreslår förändringar i bilagan till Förordningen (2001:100) om den officiella statistiken men ingen notering kring ett utökat stöd för hantering av uppgifter om hälsa inom statistikområdet Befolkningens utbildning finns.

Under förutsättning att bilagan kompletteras med ett sådant stöd ser SCB det som möjligt att inkludera ett självskattningsmått, som utvecklas av SPSM i samverkan med SCB, i undersökningen om Gymnasieungdomars studieintresse. Detta med förbehållet att det i så fall kommer medföra att urvalet behöver bli större och därmed kommer undersökningens sammanlagda kostnad att öka. Som statistikmyndighet är vi inte beredda att inkludera ett mått i en undersökning om det inte har ett dimensionerat urval. För att kunna genomföra detta förslag behöver finansiering följa med uppgiften.

Beslut i detta ärende har fattats av biträdande generaldirektör Magnus Sjöström i närvaro av avdelningschefen Cecilia Stenbjörn, sektionschefen Sara Frankl och chefsjurist Joachim Angermund efter föredragning av Nikolaus Koutakis, statistiker.

SCB, Statistiska centralbyrån

Magnus Sjöström

Nikolaus Koutakis